

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN

HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö edistää yhteiskunnan toimivuutta ja väestön hyvinvointia huolehtimalla siitä, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä ovat laadukkaat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet sekä alan yrityksillä kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet. Hallinnonalan politiikkalohkoja ovat viestintäpolitiikka ja liikennepolitiikka sekä näitä tukevat liiketoiminta, tutkimus ja hallinto.

Toimintaympäristö

Yhteiskunnan toiminta perustuu merkittävässä määrin erilaisten sähköisten tieto- ja viestintäverkkojen hyödyntämiseen ja niiden mahdollistamien digitaalisten palveluiden käyttöön. Teknologinen kehitys sekä sisältö- ja muiden palveluiden käyttötottumusten ja tuotantotapojen muutos vaikuttavat olennaisesti viestintämarkkinoihin ja viestintäpolitiikkaan. Kehitys luo myös uusia mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastonmuutokseen. Entistä enemmän huomiota tulee kiinnittää verkkojen ja palveluiden käytettävyyteen, luotettavuuteen ja turvallisuuteen. Erityisen haasteellista on kansallisten tavoitteiden toteuttaminen tilanteessa, jossa viestinnän toimintaympäristö on lisääntyvässä määrin globaali.

Julkisen talouden haasteet, kansallisen kilpailukyvyn parantaminen, ilmastopolitiikka, elinkeino- ja väestörakenteen muutos sekä palveluiden turvaaminen edellyttävät uusia, nykyistä tehokkaampia ja vaikuttavampia keinoja liikennejärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen.

Viestintäpolitiikka

Digitaalisen yhteiskunnan kehittäminen edellyttää aktiivista viestintä- ja tietoyhteiskuntapolitiikkaa. Lähivuosina viestintäpolitiikalla haetaan välineitä toimivaan ja turvalliseen yhteiskuntaan sekä tehoa yritysten ja julkisen sektorin toimintaan. Tietoyhteiskuntapolitiikalla pyritään vastaamaan mm. julkisen sektorin tuottavuustavoitteisiin sekä innovaatiopolitiikan haasteisiin.

Tieto- ja viestintäteknologioiden merkitys hyvinvoinnin, taloudellisen kasvun ja tuottavuuden parantamiseksi on huomattava. Niiden tehokkaammalla hyödyntämisellä voidaan vastata moniin yhteiskunnan haasteisiin. Teknologisen kehityksen mahdollistamat innovaatiot, palvelut ja toimintatavat synnyttävät merkittävää kehityspotentiaalia kaikille yhteiskunnan sektoreille.

Tieto- ja viestintäteknologioiden tehokkaan käytön ja kansalaisten yhdenvertaisuuden perusedellytyksenä ovat laadukkaat, edulliset ja kaikkien saatavilla olevat viestintäpalvelut. Lähtökohtana on, että kaikille tulee taata oikeus hyviin viestintäyhteyksiin. Samalla tulee huolehtia siitä, että yhteiskunnan perusinfrastruktuurin muodostavia yhteyksiä hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla tarjoten käyttäjien tarpeita vastaavia, monipuolisia sisältö- ja muita palveluita.

Yhteiskunta ei toimi ilman tieto- ja viestintäjärjestelmiä, koska lähes kaikki yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ovat sidoksissa tieto- ja viestintäinfrastruktuurin sekä tietojärjestelmien toimintaan. Järjestelmien toimivuus varmistetaan kattavasti ja johdonmukaisesti.

Viestintäpolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat Viestintäviraston määrärahat, valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen varatut määrärahat, sanomalehdistön tuki sekä Yleisradio Oy:n ulkomaille suunnattujen televisio- ja radiolähetysten kustannusten korvaamiseen osoitettava tuki. Viestintäpolitiikan lohkolle esitetään määrärahoja yhteensä 21,8 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *viestinnän toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintä- ja tietoyhteiskuntapalveluita on saatavilla koko maassa.
- Viestinnän ja tietoyhteiskunnan peruspalvelut ja niiden turvallisuus on varmistettu.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa ja digitaalisia palveluita käytetään täysimääräisesti yhteiskunnan toimivuuden, kansalaisten hyvinvoinnin ja yritysten kilpailukykyyn edistämiseksi.

Liikennepolitiikka

Liikennepolitiikan avulla turvataan sujuvat ja turvalliset matkat ja kuljetukset elinkeinoelämän ja asukkaiden tarpeiden mukaisesti. Suomi on pitkien etäisyyksien maa, joka viennistä riippuvaisena tarvitsee myös hyvät ja toimivat yhteydet kaikkialle maailmaan. Liikennejärjestelmän toimivuuden ohella entistä tärkeämmäksi painopisteeksi nousee liikenteen päästöjen vähentäminen ja kestävä kehityksen edistäminen myös liikennepolitiikassa. Liikennepolitiikka kytketään kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti elinkeinoelämän, talouden ja työllisyyden sekä alueiden kehittämisen kehukseen. Tämä varmistetaan liikennepoliittisen selonteon laaja-alaisella valmistelulla.

Liikennesektorin on pystyttävä hyödyntämään kaikki mahdollisuudet parantaa toiminnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta kestäväällä tavalla. Huomio käännetään asiakkaisiin, liikennepolitiikan keinovalikoimaa monipuolistetaan ja toimintatapoja uudistetaan uudennaisiin ratkaisuihin ja innovaatioihin kannustavaksi. Monipuolisen keinovalikoiman ja älyliikenteen palveluiden avulla liikenneinfrastruktuuria ja -palveluita hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti.

Liikennepolitiikassa otetaan huomioon Suomen päästövähennystavoite liikennesektorille, liikenteen päästöjä vähennetään muun muassa tukemalla joukkoliikennettä, autokannan uudistumista sekä suosimalla vähäpäästöistä ajoneuvoteknologiaa.

Työmatkaliikennettä, joukkoliikenteen toimivuutta ja liikenneturvallisuutta parannetaan arjen sujuvan liikkumisen turvaamiseksi.

Joukkoliikennettä edistetään ja tuetaan sen kokonaisvaltaista suunnittelua. Edistetään uusia palvelukonsepteja, liikennemuotojen yhteistyötä ja älyliikennettä matkaketjuissa. Pyritään tekemään mahdolliseksi joukkoliikenteen reaaliaikainen informaatio ja yhteiskäyttöiset maksujärjestelmät. Liityntäpysäköintiä kehitetään.

Väyläverkon kunnan ja palvelutason säilyminen varmistetaan raideliikennettä painottaen. Myös alempiasteisen tieverkon kunnosta huolehditaan maaseutuelinkeinojen ja metsätalouden toimintaedellytykset turvaavalla tavalla. Kehitetään pyörä- ja kävelytieverkostoa yhteistyössä kuntien kanssa. Käynnissä olevien hankkeiden toteutusta jatketaan turvaten mm. rataosan Seinäjoki—Oulu –perusparannuksen loppuunsaattaminen.

Meriliikenteen turvallisuuden parantamiseksi kehitetään automaattisia riskintunnistus- ja ennakointityökaluja.

Innovaatioita edistetään ja kilpailua ehkäisevää sääntelyä sekä markkinoille pääsyn esteitä poistetaan kaikissa liikennemuodoissa. Sääntelyllä varmistetaan, että kilpailu tuottaa hyviä palveluja.

Edistetään toimia, joilla logistinen tehokkuus lisääntyy ja yritysten logistiikkakustannusten kansainvälinen kilpailukyky vähintään säilyy. Ympäristöä säästäviin kuljetusratkaisuihin ja sähköisiin toimintamalleihin kannustetaan.

Liikennejärjestelmän toimintavarmuutta häiriötilanteissa parannetaan.

Liikennepolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat perusväylänpidon määrärahat, liikenneverkon kehittäminen, liikenteen turvallisuus, joukkoliikenteen palvelujen ostot sekä tuet, merenkulkuelinkeinon tukeminen, ilmaliikenteen korvaukset ja tuet sekä tienpidon valtionavut. Liikennepolitiikan lohkolle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 1 940,2 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *liikenteen toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Matka- ja kuljetusketjut toimivat sujuvasti hyvinvointia ja kilpailukykyä edistään.
- Suomi on liikenneturvallisuudeltaan Euroopan parhaiden maiden joukossa. Tie liikenteen turvallisuus paranee.
- Liikenteen kasvihuonepäästöjä vähennetään Suomen kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Liikenteen terveydelle ja luonnolle aiheuttamat haitat minimoidaan.
- Liikenteen toimialan tuottavuus ja tehokkuus paranevat.

Tutkimus

Hallinnonalalla tutkimustoimintaa harjoittaa Ilmatieteen laitos, joka on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Tuotettavalla tiedolla edistetään turvallisuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa hallinnonalan tutkimustoiminnalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Tuetaan tutkimuksen keinoin ilmastonmuutokseen sopeutumista toimien laajalaisesti yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.
- Sovelletaan tutkimuksessa saatuja uusimpia tietoja mm. ilmastomallien sekä havainto-, ennustus- ja varoitusjärjestelmien ja muiden palveluiden kehittämisessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa muulle tutkimustoiminnalle tavoitteeksi:

- Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantuntemusta sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi.

Valtion yhtiöt

Liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa ovat valtion yhtiöt Finavia Oyj ja Finnipilot Pilotage Oy, joiden tavoitteena on tukea liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutumista.

Hallinnonalan yhteiset tavoitteet

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *koko hallinnonalalle* seuraavat tavoitteet:

— Huolehditaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen liittyvien tehtävien toteuttamisesta.

— Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.

Tuottavuusohjelman vaikutukset

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toteutetaan hallituksen linjausten mukaisesti tuottavuustoimia, joiden yhteenlaskettu henkilöstötarvetta vähentävä vaikutus vuonna 2012 on 17 henkilötyövuotta.

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tavoitteena on tuottaa suoritteita ja julkishyödykkeitä, joiden käyttämiseen sekä naisilla että miehillä on tasa-arvoiset mahdollisuudet.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään myös tasa-arvonäkökulma huomioon ottaen.

Määrärahat ja tuloarviot

Hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja 2 413,2 milj. euroa. Poliittikalohkoille ehdotetaan määrärahoja seuraavasti: hallinto ja toimialan yhteiset menot 408,5 milj. euroa, liikenneverkko 1 693,6 milj. euroa, liikenteen viranomaispalvelut 40,6 milj. euroa, liikenteen tukeminen ja ostopalvelut 206,0 milj. euroa, viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen 21,8 milj. euroa sekä tutkimus 42,8 milj. euroa.

Liikenteen toimialan veronluonteisista maksuista suurimpia ovat meriväylien pidon kustannuksia kattava väylämaksu 80,3 milj. euroa, ratavero 14,3 milj. euroa, lentoliikenteen valvontamaksu 10 milj. euroa sekä Kerava—Lahti -oikoradan investointivero 4,3 milj. euroa. Liikenteen toimialalta kerättävistä muista maksuista suurin on radanpitoon käytettävä ratamaksu 45,8 milj. euroa. Liikenteen turvallisuusviraston maksutulot ovat yhteensä 89,7 milj. euroa, josta 74,3 milj. euroa on tie- ja rautatieliikenteen toimialalta kerättäviä asiakasmaksutuloja.

Viestinnän toimialalta kerätään veroluonteisina maksuina 5,9 milj. euroa. Lisäksi Viestintävirasto saa muina maksutuloina 29,8 milj. euroa.

Hallinnonalan sekalaisten tulojen arvioidaan olevan 51,3 milj. euroa.

Trans European Transport Network eli TEN-hankkeisiin arvioidaan saatavan EU:n varoja noin 6,2 milj. euroa. Aluekehitysrahaston tavoiteohjelmiin arvioidaan saatavan EU- ja kansallisia varoja noin 5,6 milj. euroa.

Hallinnonalan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2011	2012
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
31.10.77	<i>Väyläverkon kehittäminen</i> (siirtomääräraha 3 v)	423,0	33,0
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	-	
31.10.78	<i>Eräät väylähankkeet</i> (siirtomääräraha 3 v)	-	205,0
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	-	-

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014	2015—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Aikaisempien vuosien ja vuoden 2012 sitoumukset	608 621	665 320	388 904	1 519 848	3 182 693
Yhteensä	608 621	665 320	388 904	1 519 848	3 182 693

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2010—2012

	v. 2010 tilinpäätös 1000 €	v. 2011 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2012 esitys 1000 €	Muutos 2011—2012	
				1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	383 952	342 622	408 463	65 841	19
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 882	23 691	20 451	- 3 240	- 14
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	34	211	784	573	272
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	360 094	317 778	386 600	68 822	22
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	942	942	628	- 314	- 33
10. Liikenneverkko	1 583 106	1 423 606	1 693 633	270 027	19
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	91 868	83 229	87 509	4 280	5
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	912 052	907 577	951 500	43 923	5
(34.) Valtionavustus länsimetron suunnitteluun (siirtomääräraha 2 v)	2 804	—	—	—	—
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	—	13 000	34 974	21 974	169
(40.) Avustus Finavia Oyj:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	1 100	—	- 1 100	- 100
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	2 000	2 700	1 000	- 1 700	- 63
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	23 000	23 000	23 000	—	—
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	38 284	28 350	35 000	6 650	23
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	54 700	439 653	384 953	704
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	443 898	249 600	73 100	- 176 500	- 71
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	69 200	60 350	47 897	- 12 453	- 21
20. Liikenteen viranomaispalvelut	33 539	35 375	40 567	5 192	15
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 539	35 375	40 567	5 192	15
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	187 625	197 819	206 003	8 184	4
42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841	841	841	—	—
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (arviomääräraha)	78 139	84 236	90 420	6 184	7
46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)	—	—	2 000	2 000	0
50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	787	800	800	—	—

	v. 2010 tilinpäätös 1000 €	v. 2011	v. 2012 esitys 1000 €	Muutos 2011—2012	
		varsinainen talousarvio 1000 €		1000 €	%
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200	4 200	4 200	—	—
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	63 665	64 675	96 875	32 200	50
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	8 667	9 367	10 867	1 500	16
(65.) Junien kaukoliikenteen osto (arvionmääräraha)	31 327	33 700	—	- 33 700	- 100
(66.) Yhteisaluspalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	—
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	21 995	19 456	21 756	2 300	12
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 495	7 806	8 906	1 100	14
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	450	500	500	—	—
44. Valtionavustus suomalaisten televisio- ja radio-ohjelmien lähettämiseen ulkomaille (kiinteä määräraha)	1 350	1 350	1 350	—	—
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	12 700	9 800	11 000	1 200	12
50. Tutkimus	41 363	40 461	42 821	2 360	6
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 363	40 461	42 821	2 360	6
(60.) Liiketoiminta	—	—	—	—	—
(88.) Luotsausliikelaitos	—	—	—	—	—
Yhteensä	2 251 581	2 059 339	2 413 243	353 904	17

Henkilöstön kokonaismäärä 2 256 2 208 2 191

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö edistää yhteiskunnan toimivuutta ja väestön hyvinvointia huolehtimalla siitä, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä ovat toimivat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet sekä alan yrityksillä kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet.

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 451 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon valtion televisio- ja radiorahastosta saatava rahoitus.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti toiminnalleen vuodelle 2012 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluisa viestinnän ja liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita:

Tuotokset ja laadunhallinta

- Liikenne- ja viestintäministeriö kehittää rooliaan hallinnonalan strategisena toimijana.
- Hallinnonalan virastojen ja laitosten tulosohejausta kehitetään.
- Lainsäädäntöprosessi on selkeästi johdettu ja säädösvalmistelu on ammattitaitoista.

Toiminnallinen tehokkuus

- Työn tuottavuuden kehittyminen 1 %.
- Kokonaistuottavuuden kehittyminen 2 %.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

- Työtyytyväisyys on vähintään 3,7 (asteikolla 1—5) (2011 tavoite 3,6, 2010 toteutuma 3,4 ja 2009 toteutuma 3,5).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Bruttomenot	23 182	23 991	20 751
Bruttotulot	300	300	300
Nettomenot	22 882	23 691	20 451
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 445		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 353		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tietoyhteiskuntaohjelman toteuttaminen	- 200
Kelamaksun kertaluonteisen poiston palautus	-45
Siirto momentilta 31.10.01 (1 htv)	87
Siirto momentille 31.20.01 (Eurocontrol jäsenmaksu)	-3 000
Palkkausten tarkistukset	210
Palkeitten hintojen yhdenmukaistaminen	-37
Siirto momentille 31.20.01 (TUKES sopimus)	-85
Toimintamenojen säästö 1 %	-200
Siirto momentilta 33.01.01 (traktorisäädösten siirto)	30
Yhteensä	-3 240

2012 talousarvio	20 451 000
2011 talousarvio	23 691 000
2010 tilinpäätös	22 882 000
Siirtyvät erät	4 353 022
Kehykseen luettava	20 706 000

21. *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha*
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 784 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat siltä osin kuin niitä ei ole käytetty muiden määrärahojen lisäyksinä.

2012 talousarvio	784 000
2011 talousarvio	211 000
2010 tilinpäätös	34 000
Siirtyvät erät	30 925
Kehykseen luettava	784 000

29. *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot*
(arviomääräraha)

Momentille myönnetään 386 600 000 euroa.

2012 talousarvio	386 600 000
2011 talousarvio	317 778 000
2010 tilinpäätös	360 094 264
Kehyksen ulkopuolinen	383 092 000

40. *Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 628 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan tukemiseksi sekä viestintävalmiuksia edistävien hankkeiden tukemiseksi.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi liikenne- ja viestintäalan museoiden tukemiseen sekä viranomaistehtävissä avustamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen hankkeisiin, joilla edistetään tietoyhteiskuntapalveluiden turvallista käyttöä ja itsesääntelytoimenpiteitä sekä erityisesti nuorten ja erityisryhmien viestintävalmiuksia tietoyhteiskunnassa.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Liikenne- ja viestintäalan museot	385 000
Mobilia-säätiö	134 000
Liikennealan yhteisöt	25 000
Viestintäalan yhteisöt	84 000
Yhteensä	628 000

2012 talousarvio	628 000
2011 talousarvio	942 000
2010 tilinpäätös	942 000
Kehykseen luettava	942 000

10. Liikenneverkko

Selvitysosa: Liikenneverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta ja vesiväylistä. Maantieverkon pituus oli 78 162 km, rataverkon pituus 5 919 km ja vesiväylien pituus 16 226 km vuoden 2010 lopussa. Vastaava väyläomaisuuden kirjanpitoarvo oli maantieverkon osalta 14,9 mrd. euroa, rataverkon osalta 3,5 mrd. euroa ja vesiväylien osalta 0,2 mrd. euroa.

Olemassa oleva liikenneverkko pidetään kunnossa *perusväylänpidon* toimin. Perusväylänpidon määrärahasta rahoitetaan pienehköt investoinnit, kunnossapito, liikenteen hallinta ja väylänpidon omistajatoimintojen menot. Perusväylänpidossa asetetaan etusijalle teiden, ratojen ja vesiväylien jokapäiväinen liikennöitävyys, liikenneverkon kunnosta huolehtiminen sekä turvallisuus ja ympäristö.

Perusväylänpidon rahoituksesta lähes puolet on sidottu pitkäkestoisiin indeksisidonnaisiin sopimuksiin. Kustannustason arvioidaan nousevan 2 % vuonna 2012. Määrärahojen ostovoima laskee 18,4 milj. euroa.

Perusväylänpidon *investointimenot* ovat 290,9 milj. euroa. Väylien uus- ja laajenusinvestointeihin ja niiden hankesuunnitteluun (ml. kehittämishankkeiden hankesuunnittelu) käytetään 98,7 milj. euroa ja korvausinvestointeihin 192,2 milj. euroa, mistä rataverkon korvausinvestointeihin 116,2 milj. euroa. Korvausinvestoinnit ovat perusparannuksia, joissa olemassa olevien väylien rakenteita tai laitteistoja uusitaan väylän kunnan ja toimivuuden palauttamiseksi.

Kunnossapitomenot ovat 550,8 milj. euroa. Kunnossapito muodostuu liikenneverkon ylläpidosta, hoidosta, käytöstä ja merikartoituksesta. Ylläpitotoimilla (188,9 milj. euroa, josta tiet 142,8 milj. euroa, radat 44,2 milj. euroa ja vesiväylät 1,9 milj. euroa) varmistetaan väylien rakenteiden ja liikenteen ohjausjärjestelmien toimintakunnan säilyminen. Hoitoa (293,9 milj. euroa) ovat toimet, joita säännöllisesti tarvitaan väylän, varusteen tai rakenteen pitämiseksi toimintakunnossa. Käytöllä (60,0 milj. euroa) tarkoitetaan lähinnä väylien valaistuksen ja rataverkon sähköenergian menoja. Merikartoitus (8,0 milj. euroa) sisältää merenmittauksen ja merikarttojen valmistuksen menot.

Liikenteenhallintamenot ovat 126,3 milj. euroa. Liikenteen hallinta muodostuu jäänmurtopalveluista (55 milj. euroa)¹ sekä muista liikenteen informaatio- ja ohjauspalveluista (71,3 milj. euroa), joilla parannetaan tie-, rautatie- ja vesiliikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta sekä vähennetään liikenteen päästöjä. Talvimerenkulun menot on mitoitettu 840 toimintapäivän mukaan. Väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvas-
taavuuden arvioidaan olevan 86,2 % vuonna 2012. Väylämaksun tarkoituksena on kattaa kauppamerenkulun väylien rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä alusliikennepalvelusta ja jäänmurtajien avustustoiminnasta aiheutuvat kustannukset. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi väylämaksun tarkistamiseksi 12 %.

¹Jäänmurtopalveluiden hankintamenot ovat 52 milj. euroa ja lisäksi polttoainemenot noin 3 milj. euroa eli yhteensä 55 milj. euroa.

Lautta- ja lossiliikennöintimenot 45,0 milj. euroa muodostuvat maantielauttojen ja -lossien liikennöinnistä.

Liikenteen suunnittelumenot ovat 11,7 milj. euroa ja väylänpidon omaisuushallinnan menot 5,5 milj. euroa.

Liikenneverkon toimivuutta mitataan kansalaisille, elinkeinoelämälle ja sidosryhmille ja palveluntuottajille tehdyillä tyytyväisyystutkimuksilla. Toimivuuden turvaamisessa keskitytään junaliikenteen täsmällisyyden parantamiseksi tarvittaviin toimiin ja jäänmurtopalveluiden riittävyden varmistamiseen.

Väyliä kuntoa turvaavat toimet mitoitetaan siten, että kauppamerenkulun huonokuntoisten väylien määrä, radanpidosta aiheutuvat liikenneajoitukset ja huonokuntoisten maantie- ja rautatiesiltojen määrä vähenee, mutta huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä lisääntyy.

Tieliikenteen turvallisuutta parannetaan hoidon toimenpiteillä ja taajamajärjestelyillä sekä lisäämällä liikenteen ajonopeuksien automaattivalvontaa. Kauppamerenkulun turvallisuutta parannetaan kartoittamalla lisää vesiväyliä ja uudistamalla meriliikenteen ohjauspalveluja. Rautatieliikenteen turvallisuutta parannetaan tasoristeysten määrää vähentämällä.

Ympäristön tilaa parannetaan pohjavesisuojauksilla ja meluntorjunnalla.

Yksitystiet ovat tärkeä osa liikennejärjestelmää. Tavoitteena on pitää ne riittävässä kunnossa teiden varsien asujien kannalta sekä puukuljetusten turvaamiseksi.

Liikenneverkon kehittämishankkeilla parannetaan liikenneoloja. Vuonna 2012 käynnistetään tiehankkeet E18 Koskenkylä—Kotka erillishanke, vt 12 Tampereen rantaväylä ja Turun sataman tieyhteys Suikkilantie. Tampereen rantaväylä ja Turun sataman tieyhteys toteutetaan kuntien jälkirahoituksella.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikennevirastolle vuodelle 2012 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita, tutkimukselle sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2010	2011	2012
	toteutuma	tavoite/ ennuste	tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Palvelukyky ja laatu			
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (asteikko 1—5)		3,3	3,3
Elinkeinoelämän tyytyväisyys väylien palvelutasoon (asteikko 1—5)		3,4	3,4
Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan (asteikko 1—5)		3,5	3,5
Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus			
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukoliikenteessä, % junista 5 min.	9,8	4	4
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähiliikenteessä, % junista 3 min.	2,3	1	1
Nopean (väh.160km/h) rataverkon pituus	795	873	906
25 tonnin akselipainon sallivien rataosien pituus, km	547	815	815
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h, enintään	3,0	3,5	3,5
Väylien kunto			
Kauppamerenkulun huonokuntoiset väylät, km, enintään	450	450	380
Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään	3 403	4 000	4 400
Soratiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään	2 800	3 000	3 000
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	796	850	840
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikenneajoitukset, km, (keskeinen rata-verkko/muu rataverkko), enintään	52/187	60/210	50/200

Liikenneturvallisuus ja ympäristö

Tieliikenteen henkilövahinko-onn. vähenemä perusväylänpidon toimin, kpl	41	28	28
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä kehittämisinvestoinnein, kpl	13	13	5
Käytössä olevien tasoristeysten määrä valtion liikennöidyllä rataverkolla, kpl	3 172	3 090	2 949
Perusväylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilöä/vuosi	1 496	100	150
Kehittämisinvestointien meluntorjunnan vaikutus (henkilöä/vuosi)	1 446	480 tie, 200 rata	800 tie, 0 rata
Pohjavesien pilaantumisriskin vähenemä perusväylänpidon toimin, km	1,3	2,1	3,0
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	1,2	0,5	0,2
Hankinta- ja innovaatio-osaamisen kokonaisindeksi	67	67	67
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA			
Työtyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,2	3,4	3,4
Henkilöstön määrä, htv	687,4	647	636

Seuraaviin taulukoihin on koottu Liikenneviraston tulot ja menot, väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot sekä kustannusvastaavuus.

Liikenneviraston menot ja tulot (milj. euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Toimintamenot (01)	91,3	83,2	87,5
— Tulot toiminnasta	4,0	2,3	2,0
— Toimintamenot	95,2	85,5	89,5
— Hallinto	87,6	75,5	82,5
— T&K	7,7	10,0	7,0
Perusväylänpito (20)	945,7	907,6	951,5
Tulot	81,2	68,0	78,8
— Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot	23,3	17,3	19,4
— Ratamaksu	44,2	39,2	45,8
— Muut tulot	13,7	11,5	13,6
Menot	1 026,9	975,6	1 030,3
— Uus- tai laajennusinvestointi	84,4	95,5	98,7
— Korvausinvestointi	241,3	156,9	192,2
— Ylläpito	195,0	198,8	188,9
— Hoito	311,2	301,0	293,9
— Käyttö	48,2	55,2	60,0
— Merikartoitus	8,0	8,0	8,0
— Liikenteen informaatio- ja ohjauspalvelut	49,0	61,1	71,3
— Talvimerenkulku	45,0	35,2	55,0
— Lautta- ja lossiliikennöinti	35,9	41,7	45,0
— Liikenteen suunnittelu	8,9	16,7	11,7
— Väylänpidon omaisuushallinta		5,5	5,5
Kehittämisinvestoinnit (76, 77, 78, 79)	551,4	393,1	595,7
— Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	38,3	28,4	35,0
— Väyläverkon kehittäminen (77)	-	54,7	439,7
— Eräät väylähankkeet (78)	443,9	249,6	73,1
— Elinkaarirahoitushankkeet (79)	69,2	60,4	47,9
Nettomenot yhteensä	1 588,4	1 383,9	1 634,7
Bruttomenot yhteensä	1 673,6	1 454,2	1 715,5

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2010	2011		2012	
	toteutuma	arvio	muutos	arvio	muutos
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Ulkomaan tavaraliikenne rannikolla, milj. tonnia	91 742	96 000	4,6 %	99 000	3,1 %
Matkustajaliikenne, milj. matkustajaa	17,4	17,5	0,6 %	17,5	0,0 %
Väylämaksut, 1 000 euroa	69 017	70 600	2,3 %	80 304	13,6 %
Väylämaksujen kustannusvastaavuus	83,2 %	76,5 %	-8,1 % -yks	86,2 %	11,3 % -yks

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 87 509 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenneviraston tehtävänä on vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävää kehitystä.

Liikennevirasto kehittää toimintaansa erityisesti koko liikennejärjestelmän näkökulmasta parantamalla liikennemuotojen yhteistoimintaa ja tuottavuusedellytyksiä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	95 248	85 489	89 509
Bruttotulot	3 968	2 260	2 000
Nettomenot	91 280	83 229	87 509
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	16 439		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	16 591		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Uudelleenkohdennus	3 000
Siirto momentille 31.10.20 Vesiväylänpidon liikenteenhallinnan järjestelmien ylläpito	-2 000
Siirto momentilta 31.10.20 (+50 htv) Tieliikennekeskuksen henkilöstö	3 500
Siirto momentille 31.01.01 (- 1 htv)	-87
VPJ -sopimus	167
Palkkojen tarkistukset	735
Palkeitten hintojen yhdenmukaistaminen	-180
Tuottavuusohjelmataarkistus (1 htv)	45
Toimintamenojen säästö 1 %	-900
Yhteensä	4 280

2012 talousarvio	87 509 000
2011 talousarvio	83 229 000
2010 tilinpäätös	91 868 000
Siirtyvät erät	16 768 258
Kehykseen luettava	86 923 000

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 951 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) väylien uus- ja laajennusinvestoinneista ja niiden hankesuunnittelusta (ml. kehittämishankkeiden hankesuunnittelu), korvausinvestoinneista, ylläpidosta, hoidosta, käytöstä, merikartoituksesta, liikenteenhallinnasta, talvimerenkulun avustamisesta, liikenteen suunnittelusta, väylänpidon omaisuushallinnasta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen,
- 2) toimintamäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina,
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen,
- 4) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen,
- 5) väliaikaisesti radanpidon materiaalitoimituksien maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja sekä väylänpidon vahingonkorvaustulot.

Selvitysosa: Momentin mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoituina tuloina 45,8 milj. euron ratamaksu. Liikennevirasto tulouttaa lisäksi rataverolain perusteella momentille 11.19.03 yhteensä 18 600 000 euroa rataveroa. Lisäksi määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 14,65 milj. euroa momentin määrärahan yleisenä tarkistuksena sekä perusradanpitoon lisäystä 35 milj. euroa.

Perusväylänpidon menot ja tulot liikennemuodoittain vuosina 2010—2012 (milj. euroa)

	2010 toteutuma			2011 varsinainen talousarvio			2012 esitys		
	bruttomenot	bruttotulot	nettomenot	bruttomenot	bruttotulot	nettomenot	bruttomenot	bruttotulot	nettomenot
Tienpito	559	18	541	554	14	540	546	17	529
Radanpito	389	62	327	351	54	297	392	61	331
Vesiväylänpito	79	1	77	70	0	70	92	1	91
Yhteensä	1 027	81	946	976	68	908	1 030	79	951

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Perusväylänpito, määrärahatason tarkistus	14 650
Siirto momentilta 31.10.01 Vesiväylänpidon liikenteenhallinnan järjestelmien ylläpito	2 000
Siirto momentille 31.10.01 (+50 htv) Tieliikennekeskuksen henkilöstön siirto	-3 500
Jäänmurtopalvelujen määrärahatason tarkistus	4 000
Kertaluonteisten menojen poistuminen	-10 680
Maantielautojen aikaistaminen	2 600
Muu muutos (Kainuun puuhoolto siirron vaikutukset)	353
Uudelleenkohdennus	-500
Radanpidon määrärahan lisäys (HO)	35 000
Yhteensä	43 923

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 4,8 milj. euroa.

2012 talousarvio	951 500 000
2011 talousarvio	907 577 000
2010 tilinpäätös	912 052 000
Siirtyvät erät	64 548 664
Kehykseen luettava	919 000 000

(34.) Valtionavustus länsimetron suunnitteluun (siirtomääräraha 2 v)

2010 tilinpäätös	2 804 000
Siirtyvät erät	2 804 000

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 34 974 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen länsimetron rakentamiseen.

Selvitysosa: Länsimetro sisältää metron jatkamisen Ruoholahdesta Matinkylään. Valtuudesta aiheutuvien menojen määrä muuttuu maanrakennuskustannusindeksin muutosten mukaisesti. Helmikuun 2011 hintatasossa (ind. 145,3 2000=100) hankkeen rakentamiskustannukset ovat 737 milj. euroa, joka vastaisi 221 milj. euron suuruista valtion avustusta.

Avustus maksetaan edellisenä vuonna toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuonna 2011 syntyvien rakentamiskustannusten arvioidaan olevan noin 116,58 milj. euroa, josta valtion avustuksen 30 % osuus on 34,974 milj. euroa. Rakentamisesta valtiolle aiheutuvien kustannusten arvioidaan vuoden 2007 lokakuun kustannustasossa (ind. 131,5 2000=100) olevan 49,4 milj. euroa vuonna 2013, 63,7 milj. euroa vuonna 2014, 40,4 milj. euroa vuonna 2015 sekä 11,5 milj. euroa myöhempinä vuosina yhteensä. Luvut ovat ilman arvonnlisäveromenoa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014	2015—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Aikaisempien vuosien sitoumukset	34 974	49 387	63 691	51 948	200 000
Yhteensä	34 974	49 387	63 691	51 948	200 000

2012 talousarvio	34 974 000
2011 talousarvio	13 000 000
2010 tilinpäätös	—
Kehykseen luettava	34 974 000

(40.) *Avustus Finavia Oyj:lle* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2011 talousarvio	1 100 000
2010 tilinpäätös	—
Siirtyvät erät	6 000 000

41. *Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) säännöllisen reittiliikenteen piirissä olevan sekä Mikkelin lentokenttien rakenteiden ja laitteiden investointeihin sekä ylläpitomenoihin. Investointiavustus saa olla enintään 90 % investointimenoista. Muiden avustusten yhteismäärä saa olla enintään 70 % käyttömenoista. Avustukset myönnetään kustannuksiin ilman arvonlisäveroa.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää vuonna 2012 Seinäjoen (Rengonharju) ja Mikkelin lentopaikkojen investointi- ja ylläpitomenoihin 1 milj. euroa.

2012 talousarvio	1 000 000
2011 talousarvio	2 700 000
2010 tilinpäätös	2 000 000
Kehykseen luettava	1 000 000

50. *Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen

2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää yksityisten teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen. Määrärahaa käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen ja pysyvän asutuksen sekä perustuotantotoiminnan tarvitsemien teiden avustamiseen niiden merkityksen suhteessa.

Valtionavustus kohdistuu ensisijassa yksityisten teiden parantamiseen sekä lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen. Valtioavustukseen oikeutettuja teitä on noin 55 000 km. Avustettavia kohteita on vuosittain noin 1 000 ja keskimääräinen avustus on 20 000 euroa. Tuen enimmäisosuus voi olla 75 % todellisista hyväksytyistä kustannuksista. Tavanomaisissa parantamiskohteissa tuen osuus on ollut noin 60 % ja erityiskohteissa, kuten silloissa, 75 %. Kuntien tuki kyseisiin kohteisiin on ollut noin 20 %. Avustettavia lauttapaikkoja on noin 20 kpl ja niihin käytettävä tuki on noin 2 milj. euroa.

2012 talousarvio	23 000 000
2011 talousarvio	23 000 000
2010 tilinpäätös	23 000 000
Siirtyvät erät	12 390 219
Kehykseen luettava	13 000 000

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 35 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen,
- 2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen,
- 3) tietä varten tarvittavien alueiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tiesuunnitelman hyväksymistä,
- 4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen,
- 5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen,
- 6) vesilain (264/1961) mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 32 000 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 2 980 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 20 000 euroa.

2012 talousarvio	35 000 000
2011 talousarvio	28 350 000
2010 tilinpäätös	38 283 875
Kehykseen luettava	35 000 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 439 653 000 euroa.

- 1) väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin ja
- 2) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuus

- 1) Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.
- 2) Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen II vaihe, loppuunsaattaminen -nimisen ratahankkeen toteuttamiseksi vuoden 2011 talousarviossa myönnetyn enintään 90 milj. euron sijasta enintään 344,0 milj. euron määrästä.
- 3) Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia E18 Koskenkylä—Kotka erillishankkeen osalta enintään 33,0 milj. euron määrästä.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikki valtion talousarviorahoituksella toteutettavat hankkeet.

Hanke-erittely		Valmis	Sopimus-	Arvioitu	Määräraha	Rahoitustarve
		liiken-	valtuus	käyttö	v. 2012	myöhemmin
		teelle	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Käynnissä olevat väylähankkeet						
Tiehankeet						
Vt 6 Lappeenranta—Imatra	2011		177,0	158,2	8,5	10,3
Vt 4 Kemin kohta ja sillat	2010		74,0	64,5	0,15	0,15
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	2013		80,0	46,9	18,0	15,1
Vt 5 Päiväranta—Vuorela	2014		90,0	52,5	20,8	16,7
Vt 6 Joensuun kohta	2012		35,0	28,8	6,2	-
E18 Haminan ohikulkutie	2015		180,0	1,0	47,0	132,0
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	2013		55,0	3,0	22,9	29,1
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	2014		63,0	1,0	18,0	44,0
Vt 2 Karkkila—Humppila -välin parantaminen	2012		3,0	3,0	-	-
Ratahankkeet						
Ilmalan ratapiha	2012		115,0	110,5	4,5	-
Lahti—Luumäki palvelutason parantaminen	2010		210,0	209,9	0,1	-
Keski-Pasila palvelutason parantaminen	2012		50,0	33,4	16,6	-
Kehärata	2014		389,0	152,6	115,7	120,7
Rovaniemi—Kemijärvi sähköistys	2013		24,0	2,0	10,0	12,0
Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen II- vaihe, loppuunsaattaminen	2015		344,0	40,0	60,0	244,0
Kokkola-Ylivieska, 2. raide	2017		310,0	-	40,00	270,0
Vesiväylähankkeet						
Pietarsaaren meriväylä	2012		11,4	4,4	7,0	-
Uudenkaupungin meriväylä	2012		11,0	4,7	6,3	-
Yhteiset väylähankkeet						
Vt 14 Savonlinnan keskusta, 1. vaihe	2011		20,0	19,5	0,5	-
Vt 14 Savonlinnan keskusta, 2. vaihe	2013		80,0	28,7	36,4	14,9
Käynnissä olevat väylähankkeet yhteensä			2 321,4	964,6	438,65	908,95

Uusi väylähanke					
E 18 Koskenkylä—Kotka erillishanke	2014	33,0	-	1,0	32,0
Uusi väylähanke yhteensä		33,0	-	1,0	32,0
Käynnissä olevat ja uudet väylähankkeet					
yhteensä		2 354,4	964,6	439,65	940,95

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 354,8 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)					
	2012	2013	2014	2015—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Aikaisempien vuosien sitoumukset	439 653	362 833	248 213	329 900	1 380 596
Yhteensä	439 653	362 833	248 213	329 900	1 380 596

Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen II-vaihe, loppuunsaattaminen. Vuoden 2011 talousarviossa myönnettyä enintään 90 milj. euron valtuutta hankkeelle Seinäjoki—Oulu II-vaihe laajennetaan. Samalla hankevaltuutta tarkistetaan 254 milj. eurolla enintään 344 milj. euroon. Valtuuden laajennus ja hanke Kokkola—Ylivieska 2. raide mahdollistavat koko hankkeen loppuunsaattamisen Seinäjoki—Oulu välisen palvelutason parantamisen. Hanke valmistuu vuonna 2017.

Uuden hankkeen perusteluna esitetään seuraavaa:

E18 Koskenkylä—Kotka erillishanke. Hanke liittyy elinkaarihankkeeseen E18 Koskenkylä—Kotka. Osuuden Koskenkylä—Kotka rakentaminen moottoritieksi päätettiin vuoden 2010 talousarviossa toteuttaa elinkaarihankkeena. Tästä hankkeesta toteutetaan erillishankkeena Kotkan päässä Kyminlinnan ja Jumalniemen eritasoliittymien parantaminen ja meluntorjunnan tehostaminen nykyisellä moottoritieellä Kyminlinnan ja Rantahaan välillä. E18 Koskenkylä—Kotka hankkeesta on hankintasuunnitelmaa muutettu siten, että erillisurakoina voidaan hankkia tieosuuden telematiikka sekä pääosin Kotkan kaupungin rahoittama eritasoliittymä. Näillä toimilla varmistetaan tasapuolinen urakkakilpailu, hankkeiden tehokas toteuttaminen ja vähennetään hankkeista valtiolle aiheutuvien rahoituskulujen määrää. Erillishanke sisältää lisäksi uuden moottoritien liikennetelematiikalle välttämättömän tietoliikenneyhteyden rakentamisen välille Kehä III—Porvoo. Koskenkylä—Kotka erillishankkeen kustannusarvio on 33 milj. euroa (ind. 130, 2005=100), josta Kotkan kaupungin osuus 15,5 milj. euroa. Koko moottoritiehankkeelle laskettu hyöty-kustannussuhde on 1,2.

2012 talousarvio	439 653 000
2011 talousarvio	54 700 000
Kehykseen luettava	428 854 000

78. *Eräät väylähankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 73 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) väylaverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin siltä osin kun hankkeita ei ole budjetoitu momentille 31.10.77.

Valtuus

- 1) Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.
- 2) Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeen vt 12 Tampereen rantaväylä osalta enintään 185,0 milj. euron määrästä.
- 3) Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeen Turun satamayhteys (Suikkilantie) osalta enintään 20,0 milj. euron määrästä.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan hankkeet, joita rahoittavat myös ulkopuoliset tahot kuten esimerkiksi kunnat ja yritykset.

Hanke-erittely	Valmis liikenteelle	Sopimus-valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2012 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Keskeneräiset väylähankkeet					
Tiehankeet					
Mt 101 Kehä I, Turunväylä—Vallikallio	2012	147,0	0,8	73,1	73,1
Kilpilahden tieyhteys	2011	25,0	-	-	25,0
E18 Kehä III, 1. vaihe	2011	50,0	-	-	50,0
Ratahankeet					
Seinäjoki—Vaasa, sähköistys	2011	20,0	-	-	20,0
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä		242,0	0,8	73,1	168,1
Uudet väylähankkeet					
Vt 12 Tampereen rantaväylä	2015	185,0	-	-	185,0
Turun satamayhteys (Suikkilantie)	2013	20,0	-	-	20,0
Uudet väylähankkeet yhteensä		205,0			205,0
Keskeneräiset ja uudet väylähankkeet yhteensä		447,0	0,8	73,1	373,1

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)	2012	2013	2014	2015—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Aikaisempien vuosien sitoumukset	73 100	168 100		61 000	302 200
Yhteensä	73 100	168 100		61 000	302 200

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään seuraavaa:

Vt 12 Tampereen rantaväylä sisältää tunnelin (2,3 km) Santalahden ja Naistenlahden väliselle tieosuudelle. Lisäksi rakennetaan Santalahden ja Naistenlahden eritasoliittymät ja varaudutaan tunnelin keskelle rakennettavaan eritasoliittymään. Hanke edistää sekä Tampereen keskustan maankäytön että katuverkon ja liikennejärjestelyjen kehittämistä. Siksi kaupungin rahoitusosuus hankkeesta on suuri (67 %). Hankkeen vaikutuksesta keskusta-alueen maankäyttö tehostuu, liikenteen turvallisuus ja sujuvuus paranevat ja liikenne sijoittuu toiminnallisesti oikeille väylille vähentäen katuverkon kuormitusta. Joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parantaa bussilinjojen siirto Pispalan valtatieltä Rantaväylälle. Liikennemelu, päästöt ja nykyisen tien estevaikutus vähenee ja lähialueiden asuinviihtyvyys ja yhteydet keskustaan paranevat. Eritasoliitty-

mien, tunnelien suuaukkojen ja ilmastointipiippujen sovittaminen asutuksen keskelle on vaativa tehtävä. Valtion rahoitusosuus on 33 % eli 61 milj. euroa. Hanke on tarkoitettu toteuttamaan jälkirahoitteisena siten, että Tampereen kaupunki rahoittaa väliaikaisesti väylän toteuttamisesta aiheutuvat kaikki arvonlisäverolliset kustannukset, joista valtio maksaa oman osuutensa takaisin kaupungille korottomana vuosina 2015 ja 2016. Hankkeen hyötykustannussuhde on 2,4.

Turun satamayhteys, Suikkilantie. Satamatien järjestelyillä ohjataan raskas liikenne uusille reiteille Pansiontieltä Turun kehätielle (kt 40) ja säteittäisille valtateille (vt 8, vt 9, vt 10 ja vt 1). Suikkilantie rakennetaan nelikaistaiseksi Pansiontien ja Suikkilan eritasoliittymän välillä ja eritasoliittymien ramppijärjestelyjä parannetaan. Tasoliittymät muutetaan valo-ohjatuiksi, kevyen liikenteen järjestelyjä toteutetaan ja meluesteitä rakennetaan asuntoalueiden kohdalle. Hankkeen vaikutuksesta paranevat liikenteen sujuvuus ja turvallisuus, kevyen liikenteen yhteydet, joukkoliikenteen toimintaedellytykset ja yhteydet Turun satamaan. Raskaan liikenteen haitat vähenevät Turun keskustassa ja Markulantiellä. Raskaan liikenteen määrä lisääntyy Suikkilantiellä ja heikentää Raision keskustan eritasoliittymän toimivuutta. Turun kaupungin rahoitusosuus on 50 % hankkeen menoista. Hanke on tarkoitettu toteuttamaan jälkirahoitteisena siten, että Turun kaupunki rahoittaa väliaikaisesti väylän toteuttamisesta aiheutuvat kaikki arvonlisäverolliset kustannukset, joista valtio maksaa oman osuutensa takaisin kaupungille korottomana viimeistään vuonna 2014. Kaupungin rahoitusosuus tuloutetaan momentille 12.31.10.

2012 talousarvio	73 100 000
2011 talousarvio	249 600 000
2010 tilinpäätös	443 898 220
Siirtyvät erät	45 061 805
Kehykseen luettava	73 100 000

79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 47 897 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikki elinkaarihankkeet. Momentin mitoituksessa on otettu huomioon E18 Koskenkylä—Kotka -hankkeen vuosirahoituksen muutostarpeet. Erillishanke on budjetoitu momentille 31.10.77. Järvenpää—Lahti hankkeen sopimus päättyy vuonna 2012.

Hanke-erittely

	Valmis liikenteelle	Sopimus-valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2012 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Vt 4 Järvenpää—Lahti	1999	252,3	228,6	5,4	-
E18 Muurla—Lohja	2008	700,0	124,5	39,5	536,0
E18 Koskenkylä—Kotka	2014	650,0	4,0	3,0	639,5
Yhteensä >		1602,3	357,1	47,9	1 814,05

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014	2015—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Aikaisempien vuosien sitoumukset	47 897	47 000	66 000	1 066 000	1 226 897
Yhteensä	47 897	47 000	66 000	1 066 000	1 226 897

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 30 milj. euroa.

2012 talousarvio	47 897 000
2011 talousarvio	60 350 000
2010 tilinpäätös	69 200 000
Siirtyvät erät	1 981 740
Kehykseen luettava	47 897 000

20. Liikenteen viranomaispalvelut

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuuden ja valvonnan arvioidaan olevan melko hyvällä tasolla. Nopea teknologinen kehitys on parantanut liikenteen turvallisuutta ja myös ympäristöystävällisyyttä.

Liikenteen turvallisuusvision mukaan kenenkään ei tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Vision toteutumista edistetään pitkäjänteisellä ja poikkihallinnollisella liikennejärjestelmän kehittämällä. Liikennejärjestelmä muodostuu liikenteen infrastruktuurista, sitä käyttävästä liikenteestä, liikenteen ohjauksesta ja hallinnasta sekä näitä koskevista säädöksistä.

Kaupallisessa ja ammatillisessa liikenteessä liikenneturvallisuusvisio on jo saavutettu lukuun ottamatta tieliikennettä. Lento-, meri- ja rautatieliikenteessä tavoitteena on varmistaa saavutettu turvallisuustaso.

Kansainvälisissä liikenteen turvallisuusvertailuissa Suomi on pärjännyt aikaisemmin kohtuullisesti, mutta viimeaikaisten vertailujen perusteella tilanne on muuttunut. Suomen tavoitteena on ollut tieliikenteen turvallisuudessa sijoitus viiden parhaan Euroopan maan joukossa, mutta Euroopan tieliikenteen turvallisuusvertailussa Suomi jäi vuonna 2009 yhdeksännelle tilalle. Viime vuosina tieliikenteen turvallisuuskehitys on ollut nopeinta Etelä-Euroopan maissa. EU:n liikenneturvallisuusohjelmassa esitetty tavoite tieliikenteen kuolemien määrän puolittamisesta vuoteen 2020 mennessä on erittäin suuri haaste suomalaiselle liikenneturvallisuustyölle. Rautatieliikenteen turvallisuusvertailussa Suomi ei myöskään ole sijoittunut kärkimaiden joukkoon.

Ilmastonmuutos ja siitä johtuviin muutoksiin sopeutuminen säilyy jatkossakin keskeisimpänä ympäristöhaasteena. Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi liikenteellä on merkittävä osuus monien muidenkin ympäristöongelmien syntyyn. Näistä haastavimpia ovat merenkulun rikki-, typpi- ja jätevesipäästöt, liikenteestä aiheutuvat hiukkaspäästöt sekä liikenteen aiheuttama melu ja värinä.

Luvun nimike on muutettu.

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 567 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa liikennejärjestelmän sääntely- ja valvontatehtävistä, edistää liikenteen turvallisuutta ja kestävästä kehitystä liikennejärjestelmässä sekä tuottaa liikenteen viranomaispalveluja.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikenteen turvallisuusvirastolle vuodelle 2012 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluisa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhtenäisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2010 toteutuma	2011 tavoite	2012 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Liikenneturvallisuus			
Kaupallinen ja ammattiliikenne			
Lentoliikenneonnettomuuksissa kuolleet, hlö	0	0	0
Rautatieliikenneonnettomuuksissa kuolleet, hlö	0	0	0
Merenkulkunonnettomuuksissa kuolleet, hlö	0	0	0
Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet, enintään hlö	-	-	62
Lentotoiminnassa tapahtuneiden vakavien vaaratilanteiden määrä suhteutettuna liikenteen määrään, vähenevä trendi (viiden vuoden keskiarvo)	-	-	toteutuu
Suomalaisille aluksille tapahtuneet onnettomuudet, enintään kpl (neljän vuoden keskiarvo)	27	28	30
Suomen aluevesillä tapahtuneet onnettomuudet, enintään kpl (neljän vuoden keskiarvo)	31	33	35
Yksityinen ja harrasteliikenne			
Vesiliikenneonnettomuuksissa kuolleet enintään hlö (neljän vuoden keskiarvo)	-	-	50
Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet, enintään hlö	-	-	180
Ilmailuonnettomuuksissa kuolleet, enintään hlö (neljän vuoden keskiarvo)	-	-	3
Ympäristö			
Ympäristöohjelman toteutuminen, toteutuu toimenpiteistä, %	-	-	90
Sertifioinnin saaminen Trafín ympäristöjärjestelmälle	-	-	toteutuu
Valvonta			
Valvontasuunnitelman toteutuminen, toteutuu toimenpiteistä, %	-	-	90

Hallinto

Viraston vastuulla olevien normien antaminen määräajassa, %	-	-	100
Sertifioinnin saaminen merenkulun operatiivisille toiminnolle	-	-	toteutuu
Viestinnän vaikuttavuus (asteikko 1—5)	-	-	3,5
Liikenneturvallisuusviestintäsuunnitelman toteutuminen, toteutuu toimenpiteistä, %	-	-	90
Tutkimusohjelman toteutuminen, toteutuu toimenpiteistä, %	-	-	90
Onnettomuustutkintakeskuksen suositusten käsittely ja kannanotto suositukseen 90 päivän kuluessa, %	-	-	100
Ilmailun kansallisen turvallisuusohjelman (State Safety Program) ensimmäinen luonnos valmis 04/2012 mennessä	-	-	toteutuu

Palvelukyky ja laatu

Suoriudutaan hyvin auditoinneista ja korjataan mahdolliset poikkeamat määräaikoihin mennessä	-	-	toteutuu
Ulkomailla pysäytettyjen suomalaisten alusten määrä, enintään kpl	3	-	2
Kuljettajantutkintojen laadunvarmistussuunnitelman toteutuminen, %			90

Sähköisten asiointipalvelujen käyttö

Ulkoinen operatiivisten järjestelmien liiketoiminnan jatkuvuus (asteikko 1-5), vähintään	-	-	3,5
Sähköisten palveluiden määrä	lisääntynyt	lisääntyy	lisääntyy
Sähköisten palveluiden käyttöaste	-	-	lisääntyy

Keskeisten asiakas- ja sidosryhmien tyytyväisyys

Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenteen turvallisuusviraston toimintaan	hyvä (3,62)	3,5	3,6
--	-------------	-----	-----

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Ennustettujen yksikkökustannusten toteutuminen (ennustetut yksikkökustannukset toteutuvat pääsuoritteissa)	3/5	4/5	4/5
KT1 aikataulun ja budjetin toteutuminen			toteutuu
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	2,62	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	5,69	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	99,5	96	108
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	117	128	144

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA

Työtyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,0	3,2	3,2
Henkilöstön määrä, htv	503	516	516

Liikenteen turvallisuusviraston bruttomenot ovat noin 130,3 milj. euroa. Tästä maksullisen toiminnan tuloilla katetaan 89,7 milj. euroa ja loput 40,567 milj. euroa nettomäärärahaalla. Nettomäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon momentille 11.19.05 budjetoitua lentoliikenteen valvontamaksutulokertymää vastaavat menot 9 960 000 euroa. Lisäksi mitoituksessa on huomioitu ajoneuvoverotustehtävän menot 11 496 000 euroa. Maksuttomien viranomaistehtävien menoina ja maksullisten suoritteiden alijäämäisestä hinnoittelusta johtuen momentin määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon tie- ja rautatieliikenteen osalta 16 104 milj. euroa, ilmailun osalta 14 718 milj. euroa ja merenkulun osalta 9 745 milj. euroa.

Ajoneuvoliikennerekisterin kokonaisuudistuksen kustannusarvio on 37,8 milj. euroa (vuosina 2000—2013). Hanke valmistuu vuoden 2013 aikana. Hankkeesta toteutetaan viimeisenä vaiheena kuljettajatietojärjestelmien (KT1) kehittäminen, johon on vuosille 2009—2013 varattu 7 296 000 euroa. Vuodelle 2012 kuljettajaprojektien menoja kohdistuu yhteensä 1 645 000 euroa. Hankkeeseen kuuluvien ja jo valmistuneiden hankkeiden käyttöönoton varmistaminen toteutetaan käyttöönottoprojekteissa, joihin on varauduttu 20 milj. eurolla (vuosina 2004—2013). Vuodelle 2012 käyttöönottoprojektien menoiksi arvioidaan 3,9 milj. euroa.

Vuoden 2012 IT-projekti-, ylläpito- ja käyttökustannukset ovat kaikkiaan 21,4 milj. euroa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	116 103	123 671	130 275
Bruttotulot	87 277	88 296	89 708
Nettomenot	28 826	35 375	40 567
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 342	13 205	
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	13 205		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)			
	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	77 858	79 772	81 158
- Tie- ja rautatieliikenne	70 576	72 656	74 345
- Ilmailu	5 094	5 016	4 685
- Merenkulku	2 188	2 100	2 128
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	8 527	8 524	8 550
Tuotot yhteensä	86 385	88 296	89 708
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	72 328	83 530	75 218
— Tie- ja rautatieliikenne	64 894	74 443	68 188
— Ilmailu	5 050	5 534	4 654
— Merenkulku	2 384	3 553	2 376
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	6 230	6 634	5 948
Kustannukset yhteensä	78 558	90 164	81 166
Kustannusvastaavuus (tuotot—kustannukset)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	5 530	-3 758	5 940
— Tie- ja rautatieliikenne	5 682	-1 787	6 157
— Ilmailu	44	-518	31
— Merenkulku	-196	-1453	-248
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	2 399	1 890	2 602
Kustannusvastaavuus yhteensä	7 929	-1 868	8 542
Kustannusvastaavuus %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	108	96	108
— Tie- ja rautatieliikenne	109	98	109
— Ilmailu	101	91	101
— Merenkulku	92	59	90
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	137	128	144
Kustannusvastaavuus % yhteensä	110	98	110

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 31.01.01 (Eurocontrol jäsenmaksu)	3 000
Siirto momentilta 31.01.01(Tukes-sopimus)	85
Siirto momentilta 31.01.40 (Suomen Ilmailuliitto ry:n tuki)	193
Palkkojen tarkistukset	150
Lentoliikenteen valvontamaksun tarkistus	1660
Rakennekorjaus	390
Kertaluonteisen menon poistuminen	-40
Palkeiden hintojen yhdenmukaistaminen	-96
Toimintamenojen säästö 1 %	-150
Yhteensä	5 192

2012 talousarvio	40 567 000
2011 talousarvio	35 375 000
2010 tilinpäätös	33 539 000
Siirtyvät erät	13 205 395
Kehykseen luettava	47 479 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

Selvitysosa: Meripolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus. Oman kauppalaivaston tarvetta korostaa Suomen syrjäinen sijainti ja ulkomaankaupan riippuvuus merikuljetuksista Itämeren yli. Jo pelkästään huoltovarmuusnäkökohdat edellyttävät riittävän suurta kotimaista tonnistoa. Suomen kauppalaivaston kehitys on 2000-luvulla ollut aleneva, mutta viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana alusten ja tonniston määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Kauppalaivaston keski-ikä on kuitenkin edelleenkin korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin. Varustamoille on tulossa yli 10 uutta alusta vuosina 2012—2013, joista pääosan arvioidaan tulevan Suomen lipun alle.

Kaukoliikenteessä peruspalvelutasoa voidaan turvata ostamalla liikennettä tai myöntämällä yksinoikeuksia julkisen palveluvelvoitteen vastineeksi silloin kun riittävät yhteydet eivät synny markkinaehtoisesti. Peruspalvelun on toteuduttava liikennejärjestelmätasolla, joten riittää, että määränpäähän päästään yhtäkin liikennemuotoa käyttäen.

Neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla tavoitteena on yksityisautoilun kanssa kilpailukykyinen joukkoliikenne erityisesti työmatkoilla. Muilla suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla pyritään houkuttelevaan joukkoliikenteen tarjontaan. Valtion toimenpiteet ohjataan sinne, missä seudullisesti on sitouduttu maankäytön eheyttämistavoitteisiin. Pienillä kaupunkiseuduilla ja kaupunkiseutujen läheisillä haja-asutusalueilla pyritään joukkoliikenteen peruspalvelutasoon. Valtiontukea myönnettäessä edistetään kuntaliitosten toteutumista ja seudullisten joukkoliikenneviranomaisen muodostamista tehokkaan joukkoliikenteen järjestämiseksi työssäkäyntialueilla.

Kuntakeskusten ja muiden isojen taajamien välisessä julkisessa liikenteessä tavoitteena on turvata työ-, opiskelu- ja liityntämatkoja palvelevat yhteydet sekä mahdollisuudet käydä hoitamassa asioita alueen kaupungissa tai muussa seudullisesti tärkeässä palvelukeskuksessa. Tavoitteena on, että jokainen voi asioida kuntakeskuksessa tai muussa palvelukeskuksessa vähintään kahdesti viikossa. Julkisen liikenteen tarjonnan tulee olla alueellisesti kattavaa.

Joukkoliikenteen palvelutasonmäärittelyjä, seudullista suunnittelua ja uusia liikenteen järjestämistapoja kehitetään. Joukkoliikenteen matkustajainformaation, tietojärjestelmien ja maksuvälineiden kehitystä edistetään. Saaristoliikenteen lauttojen ja yhteysalusten palvelut turvataan nykytasolla.

Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut (milj. euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Vesiliikenne (43, 46, 50, 51)	82,9	89,2	97,4
Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvn parantaminen (43)	78,1	84,2	90,4
Alusinvestointien ympäristötuki (46)			2,0
Lästimaksuista suoritettavat avustukset (50)	0,8	0,8	0,8
Luotsauksen hintatuki (51)	4,0	4,2	4,2
Joukkoliikenteen ostot ja valtionavustukset (42, 63, 64, 65)	100,2	107,6	108,6
Valtionavustus koulutuksesta (42)	0,8	0,8	0,8
Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (63)	59,2	63,7	96,9
Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (64)	8,9	9,4	10,9
Junien kaukoliikenteen osto (65)	31,3	33,7	-
Yhteensä	183,1	196,8	206,0

42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu VR Yhtymä Oy:lle tai muulle rautatieliikenteen ammattikoulutusta tarjoavalle yhteisölle suoritettavaan korvaukseen.

Momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2012 talousarvio	841 000
2011 talousarvio	841 000
2010 tilinpäätös	841 000
Kehykseen luettava	841 000

43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 90 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluettelon merkityille aluksille.

Selvitysosa: Aluksille maksettava tuki vastaa verovelvollisen merenkulkijan kauppa-alusluettelon merkityiltä edellä tarkoitettulta alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten ja maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen määrää sekä merimieseläkevakuutus-, työttömyysvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen samoin kuin vapaa-ajan ryhmähenkivakuutuksen ja vapaa-ajan lisävakuutuksen työnantajaosuuden määrää. Rajoitetusti verovelvollisten

osalta tuki vastaa vain toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sosiaaliturvamaksun määrää.

Vuonna 2012 tukea maksetaan 1.7.2011—30.6.2012 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Matkustaja-aluksilla, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa, tuki vastaa verohallinnolle toimitettujen ja maksettujen työnantajasuoritusten osalta ennakonpidätyksen, työnantajan sosiaaliturvamaksujen sekä lähdeveron määrää ajalta 1.11.2011-31.10.2012. Valtion talousarvioesitykseen liittyen hallitus antaa esityksen meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain muuttamiseksi siten, että tuki laajennetaan koskemaan myös off shore -toimintoja vuoden 2012 alusta.

Kauppa-alusluettelossa arvioidaan vuonna 2012 olevan 119 tuen piiriin kuuluvaa alusta, joista 106 on lastialuksia ja 13 matkustaja-aluksia. Luetteloon merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä 1 362 046 tonnia. Vuonna 2010 lastialusten tuki oli keskimäärin 347 000 euroa alusta kohden ja osuus bruttopalkoista noin 38,6 %. Matkustaja-alusten tuki oli vuonna 2010 keskimäärin 3 300 000 euroa alusta kohden ja osuus merityöstä maksetuista bruttopalkoista noin 33,5 %. Määräraharave kasvaa vuodesta 2011 alusten tukeen oikeutettujen alusten lisääntymisestä voimassaolevan lainsäädännön mukaisena 2 milj. eurolla. Vuositasolla tuen laajennus merkitsisi lisämenoja 4 milj. euroa vuodessa.

2012 talousarvio	90 420 000
2011 talousarvio	84 236 000
2010 tilinpäätös	78 138 837
Kehykseen luettava	84 236 000

46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää alusten ympäristönsuojelua parantavien investointitukien yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston asetuksen (946/2010) mukaisten valtionavustusten maksamiseen Suomeen rekisteröidylle laivanvarustustoimintaa harjoittavalle yritykselle.

Selvitysosa: Vuoden 2010 neljännessä lisätalousarviossa myönnetyn 30 milj. euron valtuuden perusteella on tehty ehdolliset myöntöpäätökset avustuksen myöntämisestä kahden aluksen investointikustannuksiin. Avustukset maksetaan alusten valmistuksen jälkeen. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon ensimmäisen aluksen valmistuminen vuonna 2012. Toisen aluksen arvioidaan valmistuvan vuonna 2013.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)					
	2012	2013	2014	2015—	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Aikaisempien vuosien sitoumukset	2 000	28 000			30 000
Yhteensä	2 000	28 000			30 000

2012 talousarvio	2 000 000
Kehykseen luettava	2 000 000

50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Avustukset myönnetään Liikenneviraston määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Vastaava tulo on merkitty momentille 11.19.02. Lästimaksuina jaettavat varat jaetaan kokonaisuudessaan edellisen vuoden kerättyjen lästimaksujen toteutumana perusteella.

2012 talousarvio	800 000
2011 talousarvio	800 000
2010 tilinpäätös	786 500
Kehykseen luettava	800 000

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen.

Selvitysosa: Luotsausmaksutaso on tarkoitus pitää edelleen noin 74 % alempana kuin yleinen luotsausmaksu. Tämän johdosta liiketaloudellisesti kannattamattoman Saimaan alueen lakisääteistä luotsausta varten on tarkoitus maksaa momentin mukaista hintatukea luotsauspalveluja tuottavalle yhtiölle.

Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

Eduskunta on hyväksynyt talousarvioesitykseen liittyvän esityksen luotsauslain muuttamiseksi siten, että luotsaustaksan yleisistä perusteista säädettäisiin jatkossa luotsauslaissa.

2012 talousarvio	4 200 000
2011 talousarvio	4 200 000
2010 tilinpäätös	4 200 000
Siirtyvät erät	678 057
Kehykseen luettava	4 200 000

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 96 875 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) joukkoliikenteen palvelujen ostoihin
- 2) lentoliikenteen palvelujen ostoihin
- 3) merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin
- 4) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä hintavelvoitteisiin
- 5) suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 6) joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin sekä muihin joukkoliikenteen käyttöä edistäviin menoihin.

Avustuksena Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle, Oulun, Tampereen ja Turun seutujen kunnille kaupunkiseutujen joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen ja kehittämiseen voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävänä kustannuksina pidetään liikennetarjonnan kehittämisestä, liityntäliikenteen toimintaedellytysten parantamisesta, liikenteen hoidon tehostamisesta, lippujärjestelmän kehittämisestä, lipun hintojen alentamisesta tai pitämisestä ennallaan sekä matkustajapalvelujen parantamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Avustuksena keskisuurten kaupunkiseutujen kuntien joukkoliikenteen kehittämisen avustamiseen voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista edellyttäen, että kunnat ovat tehneet joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta aiesopimuksen valtion ja alueen toimijoiden kanssa.

Selvitysosa: Momenttiin on yhdistetty vuoden 2011 talousarvion momentti 31.30.65 Junien kaukoliikenteen ostot.

Määräraha on tarkoitettu joukkoliikennelain (869/2009) mukaisiin menoihin sekä eräisiin muihin joukkoliikenteen palvelujen tuottamiseen sekä joukkoliikenteen edistämiseen ja kehittämiseen osoitettaviin menoihin.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Junien kaukoliikenteen ostot	31 327	33 700	32 700
Kemijärven yöjunaliikenteen ostot	1 262	1 200	1 200
Junien lähiliikenteen palvelujen ostot	10 844	10 200	9 700
Lentoliikenteen palvelujen ostot	670	1 200	1 000
Merenkurkun liikenne	250	250	250
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen	40 821	40 825	39 925
Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	7 700	10 000	9 250
Kehittämishankkeet ja liikkumisen ohjaus	2 000	1 000	2 850
Yhteensä	94 874	98 375	96 875

Junaliikenne

Junaliikenteen tukemisessa tavoitteena on nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja kulkutapaosuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti.

Valtion ja VR-Yhtymä Oy:n välisen sopimuksen mukaiseen junien kaukoliikenteeseen on käytettävissä vuonna 2012 enintään 32,7 milj. euroa. Liikenne perustuu liikenne- ja viestintäministeriön toimesta tehtyyn kaukoliikenteen palvelutason määrittelyyn. Sopimuksella ostettavan liikenteen lisäksi VR-Yhtymä Oy on velvollinen hoi-

tamaan henkilöjunaliikenteen yksinoikeutta koskevan käyttöoikeussopimuksen 3.12.2009—31.12.2019 mukaista liikennettä siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrittelee.

Kemijärven yöjunaliikenteen ostolla turvataan matkailuelinkeinon ja -keskusten kannalta tärkeää saavutettavuutta makuuvaunuilla. Liikenne hoidetaan makuuvaunukalustolla. Matkoja rataosuudella arvioidaan vuodessa tehtävän noin 30 000.

Helsingin seudun lähiliikenteessä valtio ostaa liikenteen Helsinki—Karjaa ja Helsinki—Lahti välisiltä rataosuuksilta. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alueen ulkopuolisen Helsingin lähiliikenteen ostolla mahdollistetaan korkeampi palvelutaso kuin mihin suorat lipputulot antavat mahdollisuuden. Ostoilla mahdollistetaan liikennepoliittisesti tarpeelliseksi katsottava rautateiden lähiliikenne siinä laajuudessa kuin vuosittain tarkoitukseen myönnettävä määräraha riittää. Valtion ostamassa lähiliikenteessä tehdään vuosittain noin 12 miljoonaa matkaa.

Lentoliikenne

Lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika junalla on yli 3 tuntia. Savonlinnan ja Varkauden säännöllisen lentoliikenteen ostolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat kyseisten liikenteiden rahoittamiseen. Ostoliikenteessä matkustaa vajaa 19 000 matkustajaa vuodessa. Sopimus lentoliikenteestä päättyy vuoden 2013 lopussa. Valtion maksuosuus on sopimuskaudella enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista.

Merenkurkun liikenne

Merenkurkun lauttaliikenteen ostamiseen tavoitteena on turvata Merenkurkun matkustajalauttaliikenne. Lauttaliikennettä ostetaan yhdessä Ruotsin valtion kanssa. Valtion maksuosuus on enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kilpailuttaa vuoden 2011 aikana kolmivuotisen ostosopimuksen. Vuonna 2012 matkustajia arvioidaan olevan noin 65 000.

Alueellinen ja paikallinen liikenne

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset rahoittavat maaseudun peruspalveluluonteista linja-autoilla ja takseilla harjoitettavaa joukkoliikennettä sekä seutu- ja työmatkalippuja koskevia hintavelvoitteita. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämän tuen perusteet määrittellään valtioneuvoston asetuksessa joukkoliikenneavustuksista.

Liikenteen ostoissa asetetaan peruspalvelutaso tärkeysjärjestyksessä etusijalle muuhun ostoliikenteeseen nähden. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ostamassa runkoliikenteessä arvioidaan vuonna 2012 olevan matkustajia vajaa 6 miljoonaa. Matkustajaa kohden valtion rahoitusosuus on ollut noin 4 euroa.

Peruspalvelutason turvaamisen ohella tavoitteena on parantaa joukkoliikenteen kulkutapaosuutta työ- ja asiointimatkoilla. Palvelusopimusasetuksen perusteella vahvistetaan hinnat, joita liikenteenharjoittajien tulee noudattaa. Joukkoliikenteen tuella kompensoidaan seutu-, kaupunki- ja työmatkalippujen hinnanalennusta. Hintavelvoitteen rahoittamisen edellytyksenä on, että kunta osallistuu hintavelvoitteen kustannuksiin vähintään yhtä suurella osuudella kuin valtio. Seutu- ja kaupunkilipuilla tehtyjen matkojen määrän arvioidaan olevan vuonna 2012 runsaat 20 miljoonaa.

Kunnille voidaan myöntää valtioneuvostusta kaupunkimaisen paikallisliikenteen ostoihin ja kaupunkilippuja koskeviin hintavelvoitteisiin. Myönnettävän valtioneuvostuksen

kohdentamisella tuetaan toteutuneita kuntaliitoksia ja seudullisten joukkoliikenneviranomaisten muodostumista mahdollisuuksien mukaan. Valtion rahoitusosuus on enintään yhtä suuri kuin kunnan.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen kehittämistoimien painopisteenä ovat joukkoliikenteen palvelutason suunnittelu, kutsujoukkoliikenteen ja matkojen yhdistelyn edistäminen, lippujärjestelmien kehittäminen sekä keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen kehittämisohjelmien toteuttaminen yhdessä kuntien kanssa. Keskisuurten kaupunkiseutujen tulee tehdä alueelle aiesopimukset kehittämisohjelmien toimista. Haja-asutusalueen kyytitakuukokeiluja toteutetaan Itä- ja Länsi-Suomessa.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa 9,25 milj. euron määrärahalla Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen joukkoliikennettä edellyttäen, että rahoitus nostaa seutujen joukkoliikenteen palvelutasoa ja siten lisää joukkoliikenteen käyttöä ja markkinaosuutta sekä parantaa sen kilpailukykyä. Lisäksi valtio haluaa rahoituksellaan myötävaikuttaa siihen, ettei liittyminen joukkoliikenteen järjestämisestä vastaavaan viranomaiseen aiheuttaisi kunnalle kohtuutonta kustannustaakkaa. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että valtion rahoitus kytketään pitkäjänteisiin joukkoliikenteen kehittämisohjelmiin ja -toimiin, joilla voidaan varmistaa rahoituksen vaikuttavuus ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Avustuksen ensisijaisena jakoperusteena käytetään näiden seutujen asukasmääriä. Lisäksi avustusta myönnettäessä kiinnitetään huomiota siihen, kuinka hyvin tuettavat toimenpiteet edistävät seudun kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuuden kasvua. Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävänä kustannuksina pidetään liikennetarjonnan kehittämisestä, liityntäliikenteen toimintaedellytysten parantamisesta, liikenteen hoidon tehostamisesta, lippujärjestelmän kehittämisestä ja lipun hintojen alentamisesta tai pitämisestä ennallaan sekä matkustajapalvelujen parantamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Kehittämishankkeet ja liikkumisen ohjaus

Valtakunnallisella strategisella kehittämistoiminnalla pyritään turvamaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä sekä turvaamaan joukkoliikenteen tietopohjaa. Kehittämishankkeisiin kohdistetaan 2,15 milj. euroa vuonna 2012. Lisäksi määrärahasta kohdistetaan 0,7 milj. euroa liikkumisen ohjaukseen. Liikkumisen ohjauksella myötävaikutetaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvattamiseen erityisesti kaupunkiseuduilla. Keinoina on muun muassa informaatio-ohjaus, markkinointi ja palvelujen kehittämisen tukeminen.

Momenttiin on yhdistetty vuoden 2011 talousarvion momentti 31.30.65 Junien kaukoliikenteen ostot.

2012 talousarvio	96 875 000
2011 talousarvio	64 675 000
2010 tilinpäätös	63 665 000
Siirtyvät erät	20 494 418
Kehykseen luettava	65 175 000

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 867 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää saariston yhteysalusliikennepalvelujen ja niihin liittyvien polttoaineiden ostoon. Määrärahaa saa käyttää myös saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen sekä yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jätteiden kunnossapidon avustamiseen. Lisäksi määrärahasta saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein. Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksupäätösperusteisena.

Selvitysosa: Saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituksella väestöllä on käytävissä kuljetuspalvelut.

Yhteysalusliikenne on Liikenneviraston vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa lähes kaikki Saaristomeren asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2012 arvioidaan olevan noin 180 000 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 44 euroa. Vakinaista asukasta kohden noin 8 700 euroa vuodessa. Kotka—Pyhtää -reitille hankitaan kaksi uutta laiturirakennetta, joista lisäkustannus yhteensä 1,0 milj. euroa. Uudet palvelusopimukset ovat nostaneet hintoja sopimukseen uusina kuluerinä sisältyvien pääomakustannusten ja arvonnalisäveron vuoksi. Lisäksi kustannuksia korottavat polttoaineiden ja sähkön hinnannousu sekä sopimusten indeksisidonnaisuus.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytävissä yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Sipoon ja Tammisaaren saariston sekä Turunmaan saariston rengasteiden saariston pysyvien asukkaiden henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

2012 talousarvio	10 867 000
2011 talousarvio	9 367 000
2010 tilinpäätös	8 667 000
Siirtyvät erät	762 886
Kehykseen luettava	7 867 000

(65.) Junien kaukoliikenteen osto (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen määräraha 33 700 000 euroa siirrettäväksi momentille 31.60.63.

2011 talousarvio	33 700 000
2010 tilinpäätös	31 326 993
Kehykseen luettava	33 700 000

(66.) Yhteisaluspalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2011 talousarvio —
2010 tilinpäätös —

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

Selvitysosa: Viestintäpalvelut ja -verkot ovat olennainen osa tietoyhteiskunnan kehittymistä, koska merkittävä osa yhteiskunnan palveluista tuotetaan ja kulutetaan viestintäpalveluja ja -verkoja hyödyntäen. Suomen talouskehityksen ja kilpailukyvyn kannalta on keskeistä pystyä muuttamaan vahva viestintäinfrastruktuuri- ja palveluosaaminen vahvuuksiksi tietoyhteiskuntapalvelujen tuotannossa ja laajassa hyväksikäytössä. Uutta teknologiaa ja uusia viestintäpalveluita kehitetään ja pyritään ottamaan käyttöön kaikilla elämänoilla siten, että kansalaisten arki helpottuu.

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 906 000 euroa.

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut budjetoidaan maksuperusteisina.

Selvitysosa: Viestintävirasto rakentaa toimivaa ja turvallista tietoyhteiskuntaa kansalaisten ja suomalaisen elinkeinoelämän hyväksi. Tavoitteena ovat nopeat ja turvalliset tietoliikenneyhteydet, laadukkaat ja kohtuuhintaiset viestintä- ja mediapalvelut, toimivat viestintämarkkinat sekä taajuuksien tehokas jakaminen. Vuonna 2011 toiminnan erityisiä painopisteitä ovat viestinnän tietoturvallisuus, viestintäverkkojen tilannekuvan kehittäminen, luotettavien sähköisten tunnistamispalveluiden edistäminen, laajakaistayhteyksien saatavuuden edistäminen, tele- ja postimarkkinoiden kilpailun edistäminen, taajuuksien tehokas kohdentaminen ja uusien teknologioiden käyttöönoton edistäminen, viraston sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen sekä Yleisradion lakisääteisten tehtävien rahoituksen turvaaminen.

Viestintävirasto hoitaa *valtion televisio- ja radiorahaston* hallintoa. Valtioneuvosto päättää liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä rahaston määrärahojen käytöstä. Rahaston tulot ovat noin 462 milj. euroa (sis. alv 9 %), josta Yleisradio Oy:n julkiseen palveluun osoitetaan noin 451 milj. euroa, Viestintävirastolle perinnän ja tarkastuksen kuluihin noin 10,9 milj. euroa sekä liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön 0,4 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Viestintävirastolle vuodelle 2011 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa viestinnän toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2010 toteutuma	2011 tavoite	2012 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Viestintäverkot ja -palvelut toimivat laadukkaasti ja häiriöttömästi. Vakavien viestintäverkkojen vikatilanteiden määrä, enintään, kpl	7	8 ²	8
Viestintävirasto tuottaa ajantasaista tietoturvan tilannekuvapalvelua. Tilannekuvatiedotteiden määrä, kpl	429	350	350
Kansallinen verkkotunnuspalvelu on luotettava. Vuoden aikana myönnettujen verkkotunnusten määrä, kpl	51 061	48 000	48 000
Luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitettujen taajuuksien vastaavuus kysyntään. Luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitetun taajuusmäärän kasvu vuodessa, %	7,7	4	4
Maailman radiotaajuuskonferenssi (WRC 2012); varmistetaan kansallisten tavoitteiden toteutuminen konferenssissa.	-	toteutuu	toteutuu
Viestintävirasto tuottaa säännöllisesti markkinatietoa tele-, posti- ja mediamarkkinoista sekä selvittää telepalveluiden laatua, saatavuutta ja hintatasoa vähintään kerran vuodessa.	tavoite saavutettu	toteutuu	toteutuu
Viestintävirasto varmistaa yleispalveluun kuuluvan laajakaistayhteyden saatavuuden ja hinnoittelun kohtuullisuuden koko maassa.	-	toteutuu	toteutuu
Laajakaistayleispalvelua koskevista käyttäjien yhteydenotoista kuukauden kuluessa tarvittavien selvitysten saamisesta käsiteltyjen osuus, %	-	90	90
Viestintävirasto edistää nopeiden laajakaistaverkkojen rakentamista hoitamalla laajakaistatukilain mukaiset tehtävänsä tehokkaasti.	-	-	toteutuu
Laajakaistatukea koskevien tukihakemusten ja/tai tarvittavien lisäselvitysten saamisesta kolmen kuukauden kuluessa annettujen päätösten osuus, %	-	80	80
Viestintävirasto tuottaa ajantasaista tilannekuvaa viestintäverkoista sekä niiden vika- ja häiriötilanteista.	-	toteutuu	toteutuu
Viestintävirasto takaa kansalliseen tietoturvaviranomaistoimintaan liittyvien tietojärjestelmien säädöstenmukaisuuden. Suoritettujen järjestelmätarkastusten lukumäärä vuodessa/lopullisesti hyväksytyjen järjestelmien määrä kokonaisuudessaan, kpl	-	20/-	40/20
Sidosryhmien tyytyväisyys Viestintäviraston toimintaan (asteikko 1—5)	3,6	3,6	3,6
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Teletoinnin ja tietoturvallisuuden ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman CERT-toiminnan kustannuksia ja kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/yleisen televerkon liittymä	0,56	0,60	0,60
CERT-toiminnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/laajakaistaliittymä	0,63	0,70	0,70
Postipalvelujen valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/postinsaajatalous	0,40	0,40	0,40
Mediapalvelujen valvonnan kustannukset, euroa/tv-katsojatalous	0,23	0,30	0,30
Radiotaajuudet-tulosalueen suorat kustannukset, euroa/voimassa olevien radiolupien ja kelpoisuustodistusten sekä lupa- ja todistushakemusten ja pidettyjen tutkintojen yhteenlaskettu lukumäärä.	-	96	96
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	4,58	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	8,13	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	105	99	100
Veroluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	100	96	93
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA			
Työtyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,6	3,5	3,5
Henkilöstön määrä, htv	246,9	245	245
SEURANTA- JA RAPORTOINTIKOHEET			
Valtion televisio- ja radiorahastoon tuloutettavat televisiomaksutulot (netto), milj. euroa (sis. alv 9 %), vähintään	434	451	461

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintämisteriön asetukseen Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä

²Luokitus on muuttunut. A-luokka on tarkennettu niin, että siihen sisältyy myös sellaisia vikoja, joita ei aiemman luokituksen mukaan luettu vakaviksi vioiksi.

maksuista (950/2008) ja liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston eräistä maksuista (1058/2009) sekä lakiin valtion televisio- ja radiorahastosta (745/1998), lakiin yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoiminnan tietoturvas- ta (565/1999), verkkotunnuslakiin (228/2003) ja viestintämarkkinalakiin (393/2003).

Viestintävirasto perii teleyrityksiltä viestintämarkkinamaksua viestintämarkkinalaissa säädetyn perustein, teleyrityksiltä tietoturvamaksua sähköisen viestinnän tietosuoja- laissa (516/2004) säädetyn perustein, postiyrityksiltä postitoiminnan valvontamaksua postilaissa (415/2011) säädetyn perustein, televisio- ja radiotoiminnan valvontamak- sua televisio- ja radiotoimintalaissa (744/1998) säädetyn perustein sekä sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajilta maksua laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädetyn perustein. Viestintämarkkinamaksu 2 900 000 euroa, tietoturvamaksu 500 000 euroa, postitoiminnan valvontamaksu 1 550 000 euroa sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 825 000 euroa sekä varmennemaksu 184 000 euroa tuloutetaan momentille 11.19.04. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin mää- rärahan mitoituksessa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Bruttomenot	36 134	35 402	38 711
Bruttotulot	28 886	27 596	29 805
Nettomenot	7 248	7 806	8 906
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1505		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1752		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Tuotot			
Radiotaajuudet	11 504	10 856	10 272
Verkot ja turvallisuus	7 015	6 710	7 810
Tv-maksut	10 300	10 644	11 680
Tuotot yhteensä	28 819	28 210	29 762
Kustannukset			
Radiotaajuudet	10 665	11 265	10 093
Verkot ja turvallisuus	6 432	6 518	7 876
Tv-maksut	10 300	10 644	11 680
Kustannukset yhteensä	27 397	28 427	29 649
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Radiotaajuudet	839	-409	179
Verkot ja turvallisuus	583	192	-66
Tv-maksut	-	-	-
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	1 422	-217	113

Kustannusvastaavuus %			
Radiotaajuudet	108	96	102
Verkot ja turvallisuus	109	103	99
Tv-maksut	100	100	100
Kustannusvastaavuus % yhteensä	105	99	100

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Verkot ja turvallisuus	706	704	684
Viestintämarkkinat ja -palvelut	4 774	4 729	5 275
Tuotot yhteensä	5 480	5 433	5 959
Kustannukset			
Verkot ja turvallisuus	754	684	685
Viestintämarkkinat ja -palvelut	4 701	4 961	5 275
Kustannukset yhteensä	5 455	5 645	6 412
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Verkot ja turvallisuus	-48	20	-1
Viestintämarkkinat ja -palvelut	73	-232	-452
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	25	-212	-453
Kustannusvastaavuus %			
Verkot ja turvallisuus	94	103	100
Viestintämarkkinat ja -palvelut	101	95	92
Kustannusvastaavuus % yhteensä	100	96	93

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

NCSA –tehtävien hoito	1 150
Kertaluonteisen menon poistuminen	-300
Postilain edellyttämät lisätehtävät	250
Yhteensä	1 100

2012 talousarvio	8 906 000
2011 talousarvio	7 806 000
2010 tilinpäätös	7 495 000
Siirtyvät erät	1 752 325
Kehykseen luettava	8 206 000

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnallisilla vähemmistökielillä ruotsin, saamen tai romanin kielellä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen, viittomakielisten vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten saamenkielisten sisältöjen tuottamiseen, jotka sisältyvät suomen tai ruotsin kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

Selvitysosa: Määrärahan tarkoituksena on edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

2012 talousarvio	500 000
2011 talousarvio	500 000
2010 tilinpäätös	450 000
Kehykseen luettava	500 000

44. Valtionavustus suomalaisten televisio- ja radio-ohjelmien lähettämiseen ulkomaille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena Yleisradio Oy:n julkiseen palveluun kuuluvien Suomesta ulkomaille suuntautuvien radio- ja televisiolähetysten ja niitä vastaavien verkkopalvelujen kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu turvaamaan Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävään kuuluvan Suomesta ulkomaille suunnattujen televisio-, radio- ja verkkopalvelujen järjestäminen. Toiminnan vuotuiset kustannukset arvonlisäveroineen ovat arviolta 2,4 milj. euroa.

2012 talousarvio	1 350 000
2011 talousarvio	1 350 000
2010 tilinpäätös	1 350 000
Kehykseen luettava	1 350 000

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueella annetussa laissa tarkoitetun Viestintäviraston aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myöntämän valtion tuen maksamiseen ja tästä aiheutuviin hallinto- ja yleiskustannuksiin.

Valtuus

Viestintävirasto oikeutetaan solmimaan vuoden 2009 myöntämisvaltuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla sekä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muutos tulivat voimaan 1.1.2010. Tarkoituksena on, että laajakaistarakentamisen tukemiseen käytetään Viestintäviraston päätöksillä tämän momentin määrärahaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien päätöksellä maaseudun kehittämiseen myönnettävästä tuesta säädettyssä laissa tarkoitettua momentin 30.10.61 määrärahaa. Valtion tuen edellytyksenä on, että hankekohtaisesti kunnat sitoutuvat rahoittamaan oman osuutensa julkisesta rahoitustuesta. Julkinen rahoitustuki voi olla enintään 2/3 hankkeen kustannuksista. Valtion rahoitusosuus on enintään 33 % laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista ja kunnan rahoitusosuus 33 %. Valtion maksuosuus on kuitenkin enintään 58 % ja kunnan osuus 8 % niissä kunnissa, joissa hankkeen rahoittaminen muu-

ten muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen raskuuden. Kuntakohtaisen maksuosuuden määräytymisperusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset maksavat vuosina 2010—2013 laajakais-
tahankkeiden valtion osuuden 25,15 milj. euroa momentilta 30.10.61. Elinkeino-, lii-
kenne- ja ympäristökeskusten rahoittamissa hankkeissa kunnan maksuosuus on 22 %.
Viestintävirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset eivät voi rahoittaa sa-
maa laajakaistahanketta, minkä vuoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
pyytävät Viestintäviraston lausunnon ennen valtiontukipäätöstä.

Valtioneuvosto on asettanut 4.12.2008 tehdyllä periaatepäätöksellä tavoitteeksi, että
31.12.2015 mennessä kaikkialla maassa on kysynnän mukaisesti saatavilla 100 mega-
bitin yhteydet mahdollistava valokuitu- tai kaapeliverkko tai muu ominaisuuksiltaan
näihin rinnasteinen verkko, johon liitettävällä enintään kahden kilometrin pituisella
kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä ainakin 99 % vakinaisista asunnoista sekä
yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista voidaan käyt-
tää erittäin suuria yhteysnopeuksia vaativia viestintä- ja muita tietoyhteiskunnan pal-
veluita.

Maakuntien liitot ovat vuoden 2009 aikana arvioineet väestö- ja aluekehityksen hu-
miooon ottaen maakunnan nopeiden yhteyksien kysynnän kehityksen ja yleisen tele-
verkon kehittämistarpeet. Maakuntien liitot ovat laatineet suunnitelmat vuoden 2015
tavoitteiden toteuttamiseksi. Viestintävirasto on arvioinut maakuntien liittojen suunni-
telmat ja toimittanut niitä koskevan lausuntonsa liikenne- ja viestintäministeriölle.
Valtioneuvosto päättää laajakaistatuen jakautumisesta maakuntien kesken. Tämän jäl-
keen maakuntien liitot julistavat tuen haettavaksi tarkoituksenmukaisin väliajoin.

Viestintävirastolle on myönnetty vuoden 2009 ensimmäisessä lisätalousarviossa 66,0
milj. euron valtuus. Myöntämisvaltuutta arvioidaan uusittavan noin 55 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa) taulukko tarkistetaan)

	2012	2013	2014	2015	Yhteensä vuodesta 2012 lähtien
Aikaisempien vuosien si- toumukset	11 000	10 000	11 000	11 000	43 000
Yhteensä	11 000	10 000	11 000	11 000	43 000

2012 talousarvio	11 000 000
2011 talousarvio	9 800 000
2010 tilinpäätös	12 700 000
Siirtyvät erät	12 770 796
Kehykseen luettava	11 000 000

50. Tutkimus

Selvitysoasa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tutkimustoiminta tukee ministeriön liikenne- ja viestintäpolitiikan sekä hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä on laadukkaat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet. Liikenne- ja viestintäalan yrityksille pyritään takaamaan kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet.

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 821 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämanner-toiminnasta aiheutuviin menoihin
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen ja
- 3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysoasa: Ilmatieteen laitos tuottaa luotettavaa havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja meristä. Ilmatieteen laitos on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastomuutokseen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Tämän osaamisensa laitos yhdistää palveluiksi, joita se tuottaa tehokkaasti yleisen turvallisuuden edistämiseksi sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi. Laitos havainnoi ilmakehän fysikaalista tilaa, kemiallista koostumusta ja sähkömagneettisia ilmiöitä sekä merten ja erityisesti Itämeren fysikaalista tilaa. Laitos tuottaa myös tietoa ja palveluja ilmakehän ja merien menneestä, nykyisestä ja tulevasta tilasta. Laitos tekee korkeatasoista tutkimusta erityisesti painopistealueillaan, joita ovat sää ja turvallisuus, ilmastomuutos ja siihen sopeutuminen, ympäristö ja terveys, kaukokartoitus ja avaruus sekä muuttuva Itämeri. Laitos osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Laitos tähtää toiminnassaan kestäväen kehityksen edistämiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmatieteen laitokselle vuodelle 2012 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa tutkimukselle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2010 toteutuma	2011 tavoite	2012 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Sovelletaan tutkimuksessa saatuja uusimpia tietoja mm. ilmastomallien sekä havainto-, ennustus- ja varoitusjärjestelmien ja muiden palveluiden kehittämisessä.			
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 1 vrk, %	83,4	88	88
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 3-5 vrk, %	64,7	68	68
Sateen todennäköisyysennusteiden osuvuus 1 vrk, %	85,0	86	86
Sateen todennäköisyysennusteiden osuvuus 3-5 vrk, %	72,2	66	66
Kovan tuulen varoitusten osuvuus 1 vrk, %	83,2	85	85
Aallokkomallien osuvuustarkkuus, %	95	87	90
Palveluiden toimitusvarmuus, %	99,57	97	97

**Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantunte-
musta sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon poh-
jaksi.**

Sidosryhmien tyytyväisyys Ilmatieteen laitoksen toimintaan (asteikko 1-5)		3,5	3,5
Kansalaisten asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	3,9	3,8	3,8
Viranomaisten asiakastyytyväisyys (asteikko 1—5)	4,0	3,8	3,8
Liiketoiminnan asiakastyytyväisyys (asteikko 1—5)	4,2	3,9	3,9
Liikennesektorin asiakastyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,9	3,8	3,8
Vaara-tiedotteen käyttäjien asiakastyytyväisyys (asteikko 1-5)	3,7	3,5	3,5
Viranomaisten tyytyväisyys vaarallisten sääilmiöiden ennakkovaroittamiseen (asteikko 1—5)	4,1	3,8	3,8

**Tuetaan tutkimuksen keinoin mm. ilmastonmuutokseen sopeutumista toimi-
en laaja-alaisesti yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.**

Julkaisuaktiivisuusindeksipisteet	14 546	13 000	13 000
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit, kpl	260	225	250

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	111	102	102
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	100	100	100

Ulkopuolisen rahoituksen osuus yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kustannuk- sista, %	57	50	50
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	2,77	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	4,87	2	2

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA

Työtyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,64	3,5	3,5
Henkilöstön määrä, htv	649	638	632

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina maksullisen palvelun tulot, EU:lta ja muilta yhteistyösapuolilta saatavat yhteisrahoitteisten sopi-
mustutkimusten tulot ja muut tulot. Etelämanner-toimintaan on varattu 849 000 euroa.
Suomen Etelämanner-toiminta perustuu kansainväliseen sopimukseen.

Eurooppalaiselle tutkimusinfrastruktuuritiekartalle hyväksytty ICOS-hanke (Inte-
grated Carbon Observing System) on merkittävä kasvihuonekaasujen päästövähennysten
todentamisen ja seurannan kannalta. Hankkeen Suomeen sijoittuvan päämajan infra-
struktuurin valmisteluun, suunnitteluun ja rakentamiseen varataan 1,0 milj. euroa
vuonna 2012.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee 6 henkilötyövuotta tuottavuus-
toimien vuoksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2010 toteutuma	2011 varsinainen talousarvio	2012 esitys
Bruttomenot	64 814	57 961	64 821
Bruttotulot	24 125	17 500	22 000
Nettomenot	40 689	40 461	42 821
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 457		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	13 004		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	6 211	6 200	6 200
Liiketaloudelliset suoritteet	6 287	4 800	5 879
Tuotot yhteensä	12 498	11 000	12 079
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	6 215	6 200	6 200
Liiketaloudelliset suoritteet	5 654	4 700	5 750
Kustannukset yhteensä	11 869	10 900	11 950
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-4	-	-
Liiketaloudelliset suoritteet	634	100	129
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	630	100	129
Kustannusvastaavuus %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	100	100	100
Liiketaloudelliset suoritteet	111	102	102
Kustannusvastaavuus % yhteensä	105	101	101

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2010	2011	2012
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	6 381	5 000	6 000
— EU:lta saatava rahoitus	2 926	1 000	2 000
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	2 189	1 000	2 000
Tuotot yhteensä	11 496	7 000	10 000
Hankkeiden kokonaiskustannukset	20 227	14 000	20 000
Omarahoitusosuus (tuotot-kustannukset)	8 731	7 000	10 000
Omarahoitusosuus, %	43	50	50

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimet (-6 htv)	-270
Tutkajärjestelmän uudistaminen	2 000
Palkeitten hintojen yhdenmukaistaminen	-70
Palkkojen tarkistukset	389
ICOS	1 000
Toimintamenojen säästö 1 %	-350
Muu muutos	-339
Yhteensä	2 360

2012 talousarvio	42 821 000
2011 talousarvio	40 461 000
2010 tilinpäätös	41 363 000
Siirtyvät erät	13 102 376
Kehykseen luettava	42 171 000

(60.) Liiketoiminta

(88.) *Luotsausliikelaitos*

2010 tilinpäätös

—

Vuoden 2012 talousarvioehdotus

11. Verot ja veronluonteiset tulot

19. Muut veronluonteiset tulot

02. Lästimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lästimaksu perustuu lakiin (189/1936) ja asetukseen (468/1954) lästimaksusta. Vastaavat menot on merkitty momentille 31.30.50.

2012 talousarvio	800 000
2011 talousarvio	800 000
2010 tilinpäätös	848 003

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 18 600 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Ratavero perustuu rataverosta annettuun lakiin (605/2003). Rataverolain 5 §:n pykälän muuttamisesta annetun lain perusteella kannetaan momentilta 31.10.78 rahoitetun Kerava—Lahti -oikoradan käytöstä investoinnin rataveroa, jonka tuotto on arvioitu 4 300 000 euroksi. Tuloarviosta 14 300 000 euroa on otettu huomioon momentin 31.10.20 määrärahan mitoituksessa.

2012 talousarvio	18 600 000
2011 talousarvio	20 800 000
2010 tilinpäätös	17 956 778

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 5 959 000 euroa.

Selvitysosa: Viestintämarkkinamaksu, 2 900 000 euroa, perustuu viestintämarkkinalakiin (393/2003). Tietoturvamaksu, 500 000 euroa, perustuu sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004). Postitoiminnan valvontamaksu, 1 550 000 euroa, perustuu postipalvelulakiin (313/2001). Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu, 825 000 euroa, perustuu lakiin televisio- ja radiotoiminnasta (744/1998). Varmennemaksu, 184 000 euroa, perustuu lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä alikirjoituksista (617/2009). Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen postilain säännöksen muuttamisesta. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.40.01 määrärahan mitoituksessa.

2012 talousarvio	5 959 000
2011 talousarvio	5 598 000
2010 tilinpäätös	6 429 058

05. Lentoliikenteen valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 9 960 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Maksu peritään jokaisesta lentoasemilta lähteneestä vähintään kaksivuotiaasta matkustajasta. Maksuvelvollinen on lentoaseman pitäjä. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Vuoden 2012 arvio lentoliikenteen valvontamaksukertymästä perustuu vuoden 2011 arvioon kotimaan ja kansainvälisen liikenteen kehityksestä. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen laiksi lentoliikenteen valvontamaksun nostamisesta 1,00 eurosta 1,20 euroon. Momentin tuloarvio on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2012 talousarvio	9 960 000
2011 talousarvio	7 800 000
2010 tilinpäätös	6 121 000

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 80 300 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua. Vuoden 2012 arvio väylämaksukertymästä perustuu vuoden 2011 toteutuma-arvioon siten, että vuonna 2012 liikenteen määrän on arvioitu kasvavan 3,1 %, mikä korottaa tulokertymää noin 1,6 %. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi väylämaksun tarkistamiseksi 12 %. Väylämaksun kustannusvastaavuudeksi arvioidaan 86,2 %.

2012 talousarvio	80 300 000
2011 talousarvio	68 476 000
2010 tilinpäätös	69 017 154

Osasto 12
SEKALAISET TULOT
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 51 208 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot ovat kiinteistöjen ja irtaimen omaisuuden myyntituloja, takaisin perittäviä maanlunastuskorvauksia ja muita sekalaisia tuloja sekä EU:n suoran raken-
tamistuen tuloutuksia kustannuksista, jotka on maksettu investointimomenteilta.

Tuloarvioon sisältyy väylähankkeiden TEN-tuloja 7 237 000 euroa ja Espoon kau-
pungin rahoitusosuus mt 101 Kehä I Turunväylä—Vallikallio -hankkeesta
28 501 000 euroa, Finavia Oyj:n rahoitusosuus Kehäratahankkeesta 15 000 000 euroa
ja Kotkan kaupungin rahoitusosuus E18 Koskenkylä—Kotka erillishankkeesta aiheu-
tuvista menoista 470 000 euroa.

2012 talousarvio	51 208 000
2011 talousarvio	7 734 000
2010 tilinpäätös	23 353 691

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 58 000 euroa.

Selvitysosa: Hallinnonalan muiden sekalaisen tulojen arvioidaan olevan noin
50 000 euroa. Momentille tuloutetaan myös Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ke-
räämät tuotot vaarallisten aineiden kuljetusten markkinavalvonnasta. Näiden tulojen
arvioidaan olevan 8 000 euroa vuonna 2012.

2012 talousarvio	58 000
2011 talousarvio	58 000
2010 tilinpäätös	192 959